

ROBOTIKAREN ERTZAK

Europarrek zalantzan jartzen dute kirurgian aplikatutako robotika

 ZIENTZIA / GAUR8

Robotika bizitzaren gero eta alor gehiagotan ageri da, osasungintzan kasu. Medikuntzaren alorreko robotikak arriskuak eta akatsak murriztea ahalbidetzen du, eta errekupeazio denbora laburragoak eta finantza kostu baxuagoak ditu. Profesionalen iritzia gero eta aldekoagoa den arren, ez da gauza bera gertatzen jendartearen ikuspuntuarekin. Mesfidantza bistakoa da, ikerketa batek ondorioztatu duenez.

Robotikaren inplementazioa gero eta ohikoagoa da bizitzaren alderdi desberdinetan, baina oraindik iritzi kontrajarrak sortzen ditu. A priori, faktore eta argudio positiboak, hala nola berrikuntza, eraginkortasuna, zehaztasuna eta kostuen murrizketa, ez dira

gai izan konnotazioak eta kontrako alderdi negatiboak erasiteko, hala nola lanpostuak ezabatzea, inbertsioa, ezartzeko zailtasunak edo horiek erabiltzeko beharrezko prestakuntza. Eztabaida horiek are gehiago nabarmentzen dira osasunaren esparruan, gizarteko iritzi kontrajarrien joera horren isla. Europako herritarrek ebakuntza kirurgiko medikoetan

robotikaren erabilerari buruz duten pertzepzioa ezagutzeko, Kataluniako Unibertsitate Irekiko (UOC) ikerketa talde batek pertsonen motibazio nagusiak eta horrelako gailuekiko konfiantza aztertu ditu, «froga berriak aurkeztu nahi ditugu gizarte ikuspegitik, pazienteei eta herritarrei dagokien aldetik; uneraren batean robotak erabiliz ebakuntza kirurgikoa bat jaso baitezakete».

Europar Batasuneko 28 herrialdeetako 28.000 pertsona ingururen iritzia aztertu ondoren, lan honen emaitzek kirurgian aplikatutako robotikaren inguruko mesfidantza erakusten dute. Robotak erabiltzen alde aurretik izandako esperientzia eta erabiltzeko erraztasunaren pertzepzioa horrelako teknika eta gailuekiko konfiantza bultzatzen duten faktoreak dira.

Datuen analisiak erakusten du horrelako gailuekiko mesfidantza sortzen duten motibazioak askotarikoak direla. Esperientziak zeresan handia dauka. «Gure ikerketak agerian uzten du herritarrek kontu arrazionalak hartzen dituztela kontuan, hala nola robotak erabiltzen alde aurretik izandako esperientzia edo haien erabileran hautemandako erraztasuna», adierazi dute ikerketan aritutako adituek. Adibidez, esperientziaren eragina handiagoa da gizonen artean, 40 eta 54 urte bitarteko pertsonen artean eta hezkuntza maila handiena dutenen artean.

Era berean, balorazio elementu emozionalagoak ere badira eta kirurgiako robotikaren pertzepzio horretan eragina dute: robotikari buruzko informazio orokorra edo lan testuinguruan dituen ondorioei buruzko iritzi egoera orokorra, normalean negatiboa. Bide horretan, Europako herritar asko mesfidati agertu dira robotika horren erabilerarekin, osasun arloko profesionalak eta teknologia berri horiek hartzen dituzten erakundeek trebetasun eta prestakuntza berritzaileak izatea eskatzen duelako eta horrek zalantzak sortzen dituelako. «Erronka konfiantza horren motibazioak lantzea da, osasun arloko

profesionalek hautemandako balioespenak eta eragin positiboak herritarregana zabal daitezzen. *E-health* eta telemedikuntzaren agerpenak asistentzia praktiketan eragiten duen sakoneko aldaketa guztia onduz, pazientearen iritzia funtsezkoa da», nabarmendu dute ikertzaileek.

ABANTAILAK ETA ZALANTZAK

Jendartean gero eta gehiago erabiltzen da robotika, eta osasun arloan beste sektore batzuetan baino azkarrago ezartzen ari da. Are gehiago, kirurgian robotak erabiltzeak (Robot-Assisted Surgery, RAS ingelesezko sigletan) abantaila ugari ditu, kirurgia prozedura konplikatuak dituzten kirurgialariei laguntzeko gai baitira, hain inbaditzaileak ez diren teknikak eta aukerak eskainiz.

Orain arte, ikerketa sozialek nabarmendu izan dituzte RAS teknikak osasunaren profesionali ematen dizkieten abantailak, hala nola arrisku eta akatsen murrizketa, erre-kuperazio denbora laburragoak edo finantza kostu baxuagoak. Hala ere, ikuspegi sozialetik eskura dagoen ebidentzia urria da. UOctik bideratu duten ikerketa Europako herritarrak aztertzen dituen lehenengoetarikoa da, eta hein horretan, «erabilera partikularretatik, kulturetatik edo idiosinkrasietatik harago jarraitzen» erakusten ditu.

Europarren zalantzak eta mesfidantza ikusita, egileek adierazi dute funtsezkoa dela robotikako estrategia bat ezartzea, sektorearen eta haren interes taldeen helburuekin bat datorrena. «Pazientearekin lerrokatutako estrategiarik gabe, litekeena da edozein robotizazio eki-

Alboko orrialdean, mediku bat lanean robotikaren laguntzarekin. Lerro hauen gainean, robotikaz hornitutako osasun gune bat. GAUR8

men etapa pilotuetan gelditzea», gaineratu dute. Horrela, osasun arloan pertsonen robotekiko konfiantza izateko edo ez fidatzeko dituzten arrazoiak ezagututa, osasun politika eraginkorragoak gara daitezke.

Horrelako ikerketen emaitzak oso erabilgarriak dira, osasun arloko estrategia politiko publikoak irizpide objektiboekin ezartzea eta diseinatzea ahalbidetzen baitute. Zehazki, robotikak medikun-

tzan duen konfiantza sustatzera bideratutako hainbat neurri erakusten ditu lan honek, pazienteen pertzepzioari begira. «Osasunaren teknologien kudeaketan, bizitzako beste alderdi guztietan bezala, kanpo efektuek garrantzia dute. Horregatik, herritarrek RASen konfiantza lantzea guztiz koherentea da *e-health* bidez ahaldundutako pazientearen ideiarekin».

Izan ere, emaitzek adierazten dute herritarrekiko segur-

tasun eta konfiantza esparru bat ez sortzeak etorkizuneko garapen teknologikoak geldiaraz ditzakeela. Adibidez, pertsonen osasuna zaintzeko gizarte robot gisa ezagutzen direnen kasuan, pazientearen iritzia ezinbestekoa da hura inplementatu eta ugaltzeko.

«Egia da profesionalen iritzia funtsezkoa dela RASaren erabilgarritasunari buruz, hura ezartzeko estrategiak eta politikak diseinatzeari begira. Baina, aldi berean, egia da politika horietan herritarren konfiantza edo mesfidantza testuinguru batean aurrera egitea ez dela gauza bera», ondorioztatu dute adituek.

Arlo horretan dabilzanek garbi dutenez, «robotikaren eta osasunean aplikatutako beste teknologia digital askoren arteko lotura hasi besterik ez da egin, eta, beraz, asistentzia jarduerarako konbinazioek aplikazio ugari dituzte».

Balorazio elementu emozionalak ere badira: robotikari buruzko informazio orokorra edo lan testuinguruan dituen ondorioei buruzko iritzi orokorra, normalean negatiboa

Profesionalen iritzia funtsezkoa da kirurgian aplikatutako robotikaren erabilgarritasunari buruz. Baina, aldi berean, herritarren konfiantza ere faktore oso garrantzitsua da